

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"14" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050404-"Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi"

Fakultet: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "Dövlət və bələdiyyə sektorunun iqtisadiyyatı" (Kafedranın 11 fevral 2025-ci il 06 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.)

I.Fənn haqqında məlumat:

Kodu: İPFS-B 08

Tədris ili: IV (2024-2025). Semestr: VIII

Tədris yükü cəmi: 120 saat. Auditoriya yükü-45 saat:(Mühazirə 30 saat, 15 məşğələ).

Təhsilalma forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmidərəcəsi: Ələkbərov Rövşən i.ü.f.d.dosent

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: rovsen1234@bk.ru

III.Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1.Əhmədov,A.C.Hüseynov "İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin əsasları" İqtisad Universiteti, Bakı-2011

2.Səlimzadə M., Xəlilov Q. Yerli özünüidarəetmə: Anlayış, təcrübə, əməkdaşlıq, hüquqi əsasları, Bakı 2010

3.Qaralov Z. Regional özünüidarəetmənin əsasları, Bakı 2007

4.İbrahimov İ.A. Bələdiyyə idarəçiliyinin beynəlxalq təcrübəsi. Bakı, 2014

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq digər fənlərin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Dövlət və bələdiyyələrin idarəedilməsinin hüquqi təminatı" fənninin tədrisinə ehtiyac vardır.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu kursda dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları arasındakı münasibətlərin formalarından biri maliyyə-iqtisadi münasibətlərdir. Əgər təşkilati-hüquqi münasibətlər dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları arasında əlaqələrin ümumi strukturunu və ya sistemini yaradırsa, maliyyə-iqtisadi münasibətlər bu sistemin fəaliyyətinin maddi təminatçısı funksiyasını həyata keçirirlər. Hansı formal statusa və hansı səlahiyyətlərə malik olmasına baxmayaraq, əgər yerli hakimiyyət kifayət qədər maddi-maliyyə resurslarına malik deyilsə, real olaraq müstəqil idarəetmə hakimiyyətinə çevrilə bilməz. Təcrübə göstərir ki, idarəetmə səviyyələri arasında münasibətlərdən ən mürəkkəbi, məhz maliyyə-iqtisadi

münasibətlərdir və idarəetmə səviyyələrinin bir-birindən müstəqillik dərəcəsi maliyyə-iqtisadi münasibətlərdə özünü daha çox büruzə verir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 bal tələbə semestr ərzində, 50 bal isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, Cəmi 30 saat

№	Mövzuların adı	Mühazirə	
		saat	tarix

1.	Mövzu 1. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin nəzəri əsasları modelləri 1. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin zəruriliyi, mahiyyəti və vəzifələri 2. Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin əsas istiqamətləri 3. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin funksiyaları	2	
2.	Mövzu 2. Dövlətin antiinhisar siyasəti və iqtisadi konyunkturanı tənzimlənməsi Plan: 1. Antiinhisar siyasətin mahiyyəti və iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi sistemində onun yeri 2. Antiinhisar siyasət və milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliliyi 3. İqtisadi konyunkturanın tənzimlənməsi	2	
3.	Mövzu 3. Sosial-iqtisadi proseslərin büdcə-vergi tənzimlənməsi Plan: 1. Dövlət büdcəsinin hazırlanması, baxılması, qəbulu, yerinə yetirilməsinə nəzarət və onun funksiyaları 2. Xərc və gəlirlər üzrə büdcənin strukturu. 3. Vergi və vergi sisteminin iqtisadi tipləri, vergilərin funksiyaları, vergilər iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin aləti kimi	4	
4.	Mövzu 4. Dövlətin pul-kredit siyasəti Plan: 1. Pul-kredit siyasətinin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri 2. Pul-kredit siyasətinin alətləri, onların təsiri mexanizmi	2	
5.	Mövzu 5. Dövlətin aqrar siyasəti Plan: 1. Aqrar siyasətin mahiyyəti 2. Dövlətin aqrar siyasətinin reallaşdırılması metodları	2	
6.	Mövzu 6. Davamlı inkişafın təmin edilməsinin dövlət mexanizmi Plan: 1. Davamlı inkişafı və mahiyyəti və əsas şərtləri, onun təmin edilməsinin əsas istiqamətləri və mexanizmləri 2. Təbii müdafiə fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi	2	
7.	Mövzu 7. Regionların sosial-iqtisadi inkişafının dövlət mexanizmi Plan: 1. Regional siyasət, onun məqsəd və vəzifələri 2. Regional inkişafın disproporsiyaları və onların aradan qaldırılma metodları	2	
8.	Mövzu 8. Sosial inkişafın, əmək bazarı və məşğulluğun dövlət tənzimlənməsi Plan:	2	

	1. Bazar iqtisadiyyatında sosial siyasətin mahiyyəti və vəzifələri 2. Məşğulluğun təmin edilməsinin tənzimlənməsi metodları		
9.	Mövzu 9. Bələdiyyənin iqtisadi məzmunu Plan: 1. Bələdiyyənin iqtisadi məzmunu 2. Bələdiyyə təsərrüfatının xüsusiyyətləri 3. Bələdiyyə təsərrüfatının modelləri və bələdiyyə təsərrüfatının idar edilməsi	2	
10.	Mövzu 10. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları, maliyyə resurslarının formalaşması, bölgüsü, istifadəsi və sosial – iqtisadi münasibətlər tənzimlənməsində rolu Plan: 1. Bələdiyyə maliyyə sisteminin mahiyyəti və təsnifatına dair nəzəri yanaşmalar 2. Dövlətin və bələdiyyələrin sosial funksiyaları və iqtisadi proseslərdə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri 3. Bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşmasının iqtisadi əsaslarının əsas prinsipləri 4. Bələdiyyə iqtisadiyyatı	4	
11.	Mövzu 11. Bələdiyyə büdcəsi: formalaşması və istifadəsi istiqamətləri. Bələdiyyənin Yerli büdcəsinin bələdiyyənin maliyyəsinin əsasını təşkil etməsi, bələdiyyə qurumunun mərkəzləşdirilmiş maliyyə resursları fondu kimi Plan: 1. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları 2. Yerli büdcənin gəlirləri 3. Yerli büdcənin xərcləri	2	
12.	Mövzu 12. Bələdiyyə vergiləri, növləri, toplanması və ödənişlər. Yerli vergi xidməti orqanı, onların hüquq və səlahiyyətləri Plan: 1. Bələdiyyə vergiləri, toplanması və ödənişlər 2. Bələdiyyə vergilərinin növləri	2	
13.	Mövzu 13. Dövlət və yerli özünü idarəetmə orqanlarının qarşılıq idarəetmə münasibətləri Plan: 1. Dövlət və yerli özünü idarəetmə orqanlarının qarşılıqlı idarəetmə münasibətləri 2. Maliyyə-iqtisadi münasibətlər	2	
	Cəmi:	30	

XI. Fənn üzrə tələblər: Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları arasında maliyyə-iqtisadi münasibətlərin tənzimlənməsi məsələlərinin mənimsənilməsi.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: Dövlət hakimiyyət orqanları bələdiyyələrlə normal maliyyə-iqtisadi münasibətlərin yaranmasına gətirib çıxaran bir sıra səlahiyyətli malik olmasından ibarətdir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektivium sualları:

I Kollektivium sualları

1. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin zəruriliyi, mahiyyəti və vəzifələri
2. Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin əsas istiqamətləri
3. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin funksiyaları
4. Antiinhisar siyasətin mahiyyəti və iqtisadiyyatın dövlət tənzimləməsi sistemində onun yeri
5. Antiinhisar siyasət və milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliyi
6. İqtisadi konyunkturanın tənzimlənməsi
7. Dövlət büdcəsinin hazırlanması, baxılması, qəbulu, yerinə yetirilməsinə nəzarət və onun funksiyaları
8. Xərc və gəlirlər üzrə büdcənin strukturu.
9. Vergi və vergi sisteminin iqtisadi tipləri, vergilərin funksiyaları, vergilər iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin aləti kimi
10. Pul-kredit siyasətinin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri

II Kollektivium sualları

1. Bələdiyyənin iqtisadi məzmunu
2. Bələdiyyə təsərrüfatının xüsusiyyətləri
3. Bələdiyyə təsərrüfatının modelləri və bələdiyyə təsərrüfatının idarə edilməsi
4. Bələdiyyə maliyyə sisteminin mahiyyəti və təsnifatına dair nəzəri yanaşmalar
5. Dövlətin və bələdiyyələrin sosial funksiyaları və iqtisadi proseslərdə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri
6. Bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşmasının iqtisadi əsaslarının əsas prinsipləri
7. Bələdiyyə iqtisadiyyatı
8. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları
9. Yerli büdcənin gəlirləri
10. Yerli büdcənin xərcləri

XV. İmtahan sualları:

1. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin zəruriliyi, mahiyyəti və vəzifələri
2. Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin əsas istiqamətləri
3. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin funksiyaları
4. Antiinhisar siyasətin mahiyyəti və iqtisadiyyatın dövlət tənzimləməsi sistemində onun yeri.
5. Antiinhisar siyasət və milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliyi
6. İqtisadi konyunkturanın tənzimlənməsi.
7. Dövlət büdcəsinin hazırlanması, baxılması, qəbulu, yerinə yetirilməsinə nəzarət və onun funksiyaları
8. Xərc və gəlirlər üzrə büdcənin strukturu.
9. Vergi və vergi sisteminin iqtisadi tipləri, vergilərin funksiyaları, vergilər iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin aləti kimi
10. Pul-kredit siyasətinin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri
11. Pul-kredit siyasətinin alətləri, onların təsiri mexanizmi

12. Davamlı inkişafı və mahiyyəti və əsas şərtləri, onun təmin edilməsinin əsas istiqamətləri və mexanizmləri
13. Regional siyasət, onun məqsəd və vəzifələri
14. Regional inkişafın disproporsiyaları və onların aradan qaldırılması metodları
15. Bazar iqtisadiyyatında sosial siyasətin mahiyyəti və vəzifələri
16. Məşğulluğun təmin edilməsinin tənzimlənməsi metodları
17. Bələdiyyənin iqtisadi məzmunu
18. Bələdiyyə təsərrüfatının xüsusiyyətləri
19. Bələdiyyə təsərrüfatının modelləri və bələdiyyə təsərrüfatının idarə edilməsi
20. Bələdiyyə maliyyə sisteminin mahiyyəti və təsnifatına dair nəzəri yanaşmalar
21. Dövlətin və bələdiyyələrin sosial funksiyaları və iqtisadi proseslərdə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri
22. Bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşmasının iqtisadi əsaslarının əsas prinsipləri
23. Bələdiyyə iqtisadiyyatı
24. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları
25. Yerli büdcənin gəlirləri
26. Yerli büdcənin xərcləri
27. Bələdiyyə vergiləri, toplanması və ödənişlər
28. Bələdiyyə vergilərinin növləri
29. Dövlət və yerli özünü idarəetmə orqanlarının qarşılıqlı idarəetmə münasibətləri
30. Maliyyə-iqtisadi münasibətlər

“Dövlət və bələdiyyə sektorunun iqtisadiyyatı” fənninin sillabusu 050404 - “Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi” ixtisası üzrə tədris planı və işçi tədris proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “*İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə*” kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (11 fevral 2025-ci il, 06 №-protokol).

Kafedra müdiri :

Fənn müəllimi:

dos.A.T.Əfəndiyeva

dos.R.E.Ələkbərov